

งานวิจัยเรื่อง “จริยธรรมในวิชาชีพครู” (Ethics of the Teacher’ Profession)

ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว)

รองศาสตราจารย์ ดร. วริษา ชินวรรโณ

หัวหน้าโครงการวิจัยจริยธรรมในวิชาชีพ

อาจารย์ ดร. ธัญลักษณ์ รุจิภักดิ์

หัวหน้าโครงการวิจัยจริยธรรมในวิชาชีพครู

อาจารย์ ดร.เอมมา อาสนจินดา

นักวิจัย

นางชุลีพร วิเศษกุล

ผู้ช่วยนักวิจัย

บทคัดย่อ

ปัญหาเรื่องคุณธรรมจริยธรรมครูไม่ใช่เรื่องใหม่ในสังคมไทย เพราะได้มีความพยายามหยิบยกเรื่องดังกล่าวมาถกกันโดยตลอด และมีความพยายามในการวางกรอบมาตรฐานด้านคุณธรรม และกระบวนการในการทำให้กรอบดังกล่าวนำไปปฏิบัติได้อย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำครูที่ละเมิดคุณธรรม จริยธรรมมาดำเนินการอย่างเด็ดขาด เพราะว่าถ้ากระบวนการนี้เป็นไปอย่างหละหลวม การร่างแนวทางพฤติกรรมจริยธรรมก็จะปรากฏอยู่แต่ในกระดาษ ไม่สามารถนำมาปฏิบัติจริงได้ อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการวางกรอบเอาไว้อย่างไร แต่ท้ายที่สุดก็มักจะเกิดปัญหาซ้ำๆ อย่างต่อเนื่อง และปัญหาทางจริยธรรมเป็นประเด็นที่มีการกล่าวถึงและนำมาอภิปรายกันอยู่เสมอ เป็นสิ่งที่สังคมให้ความสนใจและมองเห็นความจำเป็นอย่างเร่งด่วน ที่ต้องแก้ปัญหาจริยธรรมของวิชาชีพครู ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่องพฤติกรรมเชิงจริยธรรมและวิชาชีพครูว่ามีสภาพปัญหาอย่างไร เพื่อประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา และส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของครูให้มีพฤติกรรมตามที่กำหนดต่อไป

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงผสมผสาน ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ส่วนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่กลุ่มครูระดับปฏิบัติการในโรงเรียนประถมและมัธยมศึกษาในสังกัด สพฐ. จำนวน 1,017 คน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 25 คน และกลุ่มผู้ปกครองในพื้นที่ตัวอย่าง จำนวน 5 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ชลบุรี เชียงใหม่ นครราชสีมา และนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาปรากฏดังต่อไปนี้

เมื่อศึกษาถึงสภาพการรับรู้ประมวลจริยธรรมวิชาชีพนั้น ส่วนใหญ่ครูจะมีความรู้ในประมวลจริยธรรมวิชาชีพครู แต่อย่างไรก็ตามก็มีครูส่วนหนึ่งซึ่งไม่เคยรับรู้เรื่องประมวลวิชาชีพครู 5 ด้านมาก่อน คือ จรรยาบรรณต่อตนเอง จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบอาชีพและจรรยาบรรณต่อสังคม และครูที่ไม่เคยรับรู้เรื่องประมวลจริยธรรมวิชาชีพเลย จะเป็นครูผู้ชายมากกว่าครูผู้หญิง และเป็นครูที่มีอายุการทำงานน้อยกว่า 10 ปี นอกจากนี้เมื่อพิจารณาถึงเจตคติในเรื่องความตระหนักต่อจรรยาบรรณวิชาชีพ 5 ด้าน นั้นพบว่าครูส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับจรรยาบรรณครูมาก แต่ก็มี

ครูส่วนน้อยที่ให้ความสำคัญกับจรรยาบรรณครูในระดับต่ำ จากการศึกษาพบว่า เจตคติเรื่องระดับความตระหนักในจรรยาบรรณวิชาชีพ 5 ด้านจะอิทธิพลกับแนวทางการปฏิบัติที่สอดคล้องกับจริยธรรมวิชาชีพ โดยที่ความตระหนักในจรรยาบรรณต่อวิชาชีพจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมากที่สุด รองลงมาคือจรรยาบรรณต่อตนเอง จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมวิชาชีพ และจรรยาบรรณต่อสังคม ตามลำดับ กล่าวคือ ผู้ที่มีความตระหนักในจรรยาบรรณวิชาชีพสูงมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมสูงเช่นกัน โดยเฉพาะครูผู้หญิงจะมีความตระหนักในจรรยาบรรณวิชาชีพมากกว่าครูผู้ชาย ครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปีก็เช่นกันจะมีความตระหนักในจรรยาบรรณวิชาชีพน้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 20 ปี อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาเรื่องการรับรู้ตามแนวทางปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพนั้น ไม่มีผลต่อแนวทางปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู แต่แนวทางการปฏิบัติตามจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ รวมทั้งการกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจนของทางสถานศึกษานั้นจะมีอิทธิพลต่อแนวทางปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู กล่าวคือ การที่กำหนดบทลงโทษที่ชัดเจน กับการกำหนดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนนั้นจะมีความสำคัญกับแนวทางการปฏิบัติมากกว่าการให้ครูในสถานศึกษาได้รับรู้ในประมวลจริยธรรมเพียงอย่างเดียว

เมื่อพิจารณาสภาพปัญหาจริยธรรมครูในปัจจุบันพบว่า พฤติกรรมผิดจริยธรรมของครูจำแนกได้เป็น 2 ประเด็น ได้แก่ การครองตน กับการครองงาน ปัญหาจริยธรรมครูด้านการครองตนได้แก่ ปัญหาครูที่ประพฤติตัวไม่เหมาะสม เช่น ปัญหาครูเล่นการพนัน ดื่มสุรา แต่งกายและการวางตัวไม่เหมาะสม เช่น ครูผู้ชายใส่ชุดลำลอง หรือเสื้อผ้าที่มีลายดอกมากจนไป หรือครูสตรีนุ่งกระโปรงสั้นมากเกินไป โดยเฉพาะครูวัยรุ่นที่บรรจุใหม่ นอกจากนี้ครูที่อายุหรือวัยใกล้เคียงกับนักเรียน ที่วางตัวใกล้ชิดเกินขอบเขตจนนำไปสู่ปัญหาชู้สาว การล่วงละเมิดทางเพศ และที่พบบ่อยมากเช่นกันเรื่องการทำร้ายร่างกายเด็ก การลงโทษเกินกว่าเหตุ การใช้คำพูดที่รุนแรง ก้าวร้าวกับนักเรียน ซึ่งส่งผลต่อการอบรมสั่งสอนนักเรียนมาก นักเรียนจะตั้งคำถามแย้งในใจว่า ก็ครูยังสูบบุหรี่ เล่นการพนัน ดื่มสุรา แล้วจะมาห้ามนักเรียน จับนักเรียนมาทำโทษทำไม แล้วครูจะอบรมสั่งสอนศิษย์ได้อย่างไร ส่วนประเด็นในเรื่องการครองงานนั้นจะเป็นเรื่องของการสอนที่ครูไม่มีเวลาสอนในห้องเรียน เนื่องจากมีภาระหน้าที่อื่นที่ต้องทำ และครูทุ่มเทเวลาสอนให้กับการสอนพิเศษมากกว่าการสอนในห้องเรียนครูสอนไม่เต็มที่หรือสอนไม่เต็ม กล่าวได้ว่าปัจจุบันครูบางกลุ่มต่างกอบโกยผลประโยชน์จากอาชีพตนนอกจากนี้ยังพบว่าครูไม่ค่อยสอนหนังสือในชั้นเรียน เนื่องจากต้องไปผลงาน หรืองานวิจัยในการเลื่อนวิทยฐานะของครู ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ครูไม่ค่อยมีเวลาดูแลเด็ก ไม่ค่อยมีเวลาสอนและเตรียมการสอน

นอกจากนี้ประเด็นการวิ่งเต้น โยกย้ายก็เป็นปัญหาในเชิงจริยธรรมอย่างหนึ่งเช่นกัน จากผลการศึกษาพบว่า ในบางกรณีครูจะพยายามวิ่งเต้นทุกวิถีทางโดยชอบหรือมิชอบเพื่อให้ได้โอนย้ายเข้ามาอยู่โรงเรียน โดยเฉพาะ โรงเรียนประจำจังหวัด หรือ “โรงเรียนดัง” ที่มีอัตราการแข่งขันนักเรียนเข้าเรียนสูง

ตลอดจนมีชื่อเสียงเรื่องเงินบริจาคก้อนโต เนื่องจากโรงเรียนเหล่านี้กลายเป็นสินค้า *Brand Name* ที่ครูอยากเข้าไปเพื่อติดเครื่องหมายการค้าจะได้สอนพิเศษซึ่งจะมีลูกค้า (มิใช่) ลูกศิษย์มาเรียนกันจำนวนมาก พฤติกรรมต่างๆเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ผิดจริยธรรมครูทั้งสิ้น แต่ยังไม่ปรากฏอยู่ทั่วไป ซึ่งประเด็นนี้เป็นปัญหาที่ต้องได้รับการจัดการโดยด่วน ถ้าระบบบริหารที่ขาดจริยธรรมเสียแล้ว กระบวนการผลิต (การเรียนการสอน) บรรยากาศในสถานศึกษาจะเป็นอย่างไร แม้จะประกาศส่งเสริมจริยธรรมในองค์กร แต่การปฏิบัติตรงกันข้าม บุคลากรในระบบต่างใช้เทคนิควิธีการในการประสบความสำเร็จอย่างผิดจริยธรรม นักเรียนจะได้แบบอย่างที่ดีได้อย่างไร ท่ามกลางกระแสต่อต้านการคอร์รัปชันโรงเรียนเป็นที่บ่มเพาะพฤติกรรม ทศนะคติที่ดีที่จะไม่คดโกง ไม่คอร์รัปชัน แต่ปรากฏการณ์คอร์รัปชันอยู่ในสถาบันที่บ่มเพาะการต่อต้านคอร์รัปชันจะเป็นไปได้อย่างไร

จากสภาพปัญหาดังกล่าวเป็นสิ่งที่ควรคำนึงถึงแนวทางในการป้องกัน และส่งเสริมจริยธรรมครูอย่างเร่งด่วน ซึ่งผลจากการศึกษา สามารถสรุปได้คือ ผู้ที่ประกอบวิชาชีพครูนี้ต้องอยู่บนพื้นฐาน *วิชาชีพครู ต้องเป็นครูมืออาชีพ* มีเกียรติศักดิ์ศรี มีจรรยาบรรณจริยธรรม ภาพลักษณ์ (Image) ที่ทรงคุณค่าที่ใครๆอยากเข้ามาประกอบวิชาชีพครู มิใช่สถานะที่ครูเป็นอยู่ปัจจุบัน ซึ่งมีแต่หนี้สิน ไม่มีใครอยากเข้ามาเป็นครูงานหนัก มีแต่ครูประพฤติผิดจริยธรรม ตลอดจนถึงการทุจริตในการสอบคัดเลือก สอบบรรจุ แต่งตั้งโยกย้าย การเข้าสู่ตำแหน่ง เป็นต้น แนวทางในการส่งเสริมจริยธรรมครู ควรเริ่มที่ กระบวนการในการผลิตครู รวมทั้งกระบวนการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุแต่งตั้ง นอกจากนี้แล้ว ครูควรมีการอบรมและให้ความรู้ในเรื่องจริยธรรม จรรยาบรรณอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ เพื่อเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกของความเป็นครู รวมทั้งควรมีกฎการบังคับใช้ในเรื่องจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครูอย่างเอาจริงเอาจัง นอกจากนี้ควรให้ความสำคัญในเรื่องของการประเมินการเรียน การสอน และพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของครู ซึ่งควรเป็นกระบวนการที่ให้หน่วยงานหลายภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น นอกจากการประเมินจากผู้บริหารแล้ว การประเมินจากครูด้วยกัน นักเรียน ชุมชน หรือการสร้างระบบเครือข่ายผู้ปกครองที่เข้มแข็งก็สามารถมีส่วนร่วมในการประเมินพฤติกรรมครู และกระบวนการดังกล่าว เป็นการควบคุมพฤติกรรมที่ผิดจริยธรรมของครูได้เช่นกัน

Research on ‘Ethics of the Teacher’ Profession’, Financially Sponsored by Thailand Research Fund (TRF).

Associate Professor Dr. Wariya Chinwanno Head of the Research Project entitled
“Professional Ethics”

Dr. Thanyalak Rujipak Head of the Research Project entitled
“Ethics of the Teacher’ Profession”

Dr. Emma Asnachinda Researcher

Mrs. Chuleeporn Wiseskul Research Assistant

Abstract

The purpose of the study of the code of ethics for teaching profession is aimed to study the behavior based ethical of teachers. The result of the study is expected to be benefit to the concern sectors in order to develop guidelines for the solutions. In addition, it is also support the behavior based ethical of teachers to meet the requirements. This study is based on the integration of a quantitative and qualitative research. The sample group of the quantitative research consists of 1,017 teachers in the government elementary and secondary schools. For the qualitative research’s sample group are from 25 school administrators and 5 groups of parents in various sample areas, 5 people for each group. The areas are in Bangkok, Chonburi, Chiang Mai, Nakhon Ratchasima and Nakhon Sri Thammarat which the results are as follow;-

A study of the state for a recognition of Code of Ethics for teaching profession found that most of teachers are aware of the 5 codes of ethics for teaching profession while some of them had not been recognized before. The 5 codes of ethics for teaching profession are; personal ethics, professional ethics, client-centered ethics, collegial ethics and societal ethics. Female teachers are more recognized the code of ethics profession than male teachers who have less than 10 years working experience. Besides, when consider the attitude towards the awareness of the 5 codes of ethic for teaching profession shows that

most teachers are aware of these codes. Only the small amount of them pays less attention to the codes. The study also found that the attitude of the awareness of the 5 codes of ethic for teaching profession is influenced in practicing along the code of ethics for teaching profession. The awareness of the professional code of ethics is the most influence to the behavior based ethical and personal ethics respectively. Person who has highly awareness of the professional code of conduct is tend to provide highly practice along with the behavior based ethical as well which female teachers are more aware of this issue than male teachers. The study also related to the experience in teaching profession which shows that for teachers who have been working less than 10 years are less aware of teachers who have been working for over 20 years. However, when consider the recognition of the practice of the professional ethics, it does not affect the code of ethics for teaching profession but to comply the ethics and professional ethics, including to specify the penal codes of the school comes out that it is influenced to the practice of the code of ethics for teaching profession. That means from the specification of the penal codes to the clear guideline is important rather than teachers can be recognized the Codes only.

The results of the study concerns to the problem of the teaching ethics in the present time found that the unethical behavior of teachers can be separated in to 2 points which are self-dominated and work-dominated. The problems of the teaching ethics in self-dominated are the problem of teachers who misbehave such as gambling, alcohol addiction, dressing inappropriate and misbehave particularly the new graduated teachers. Besides, teachers whose ages are close to students can lead to an affairs and sexual harassments. The very common problems found are child abuse, the excessive punishment and using harsh words which will affect to the teaching. Concerning to a work-dominated show that teachers are doing their own business rather than teaching in the class as well as their devotions to teach, for instant, teachers pay more attention to teach in the extra time than in the class and no teaching capacities. This can be said that at the present time, some teachers take advantage from their careers. Besides, they have to do a research to receive their advance in academic standing that can be affected to their teaching quality and devotions, for example, they do not have time to supervise students as well as less time to

teach and preparing their teaching. In addition, the connections to transfer to another position can also be a problem related to ethical as well. The study found that in some cases, teachers are likely to conduct either lawful or unlawful to get themselves in to provincial schools or 'well recognized schools' where the number of students' admission are high. As well as the schools that are famous in donations because these schools become *brand name* and become a trademark for extra tuition classes. In consequently, they will get more clients (not their students) attend their classes. All of these behaviors are unethical for teaching but they still can be found nowadays.

According to those problems, the prevention guidelines and support teachers to be more ethics should be highly concerned and get an urgent solutions. It can be concluded that teachers must be on the basis of professional teacher with honor and dignity. As well as have a good image to be a role model for social. Not being like at the moment that teachers' reputations are having debts that make no one want to be a teacher and working hard. There are many teachers who have misconduct and unethical as well as taking a bribe in a teaching selection test, promotion and transferring to another position. The guideline for supporting an ethics for teacher should start at the process of selecting a teacher including the process of the examination to put them in to a position. Furthermore, teachers should be educated in moral and ethics continually in order to instill the awareness of being a teacher including to set regulations in moral and ethics for teaching seriously. In addition, they should focus on the teaching assessment and behavior based ethical that various sectors should participate. For example, besides the assessment made by the administrators, their colleagues, students, communities or building a strong parents network also can take part of the assessment as it is considered to be a ethical behavior control of teachers as well.